

Innhold

4 Spennende og engasjerende fagkonferanse i Oslo 3. og 4. april 2003

Av Sølvi Linde

6 Hva mener vi med respekt for menneskeverdet?

Av Tore Frost

16 Omsorg i ny drakt – En konsekvens av dagens tvangsregulering?

Av Tina Luther Handegård



Tor Visnes. (Foto Helge Folkestad).

Tvang og makt

Bruk av tvang og makt overfor andre mennesker er forbudt – og i visse tilfeller straffbart – i følge norsk lov.

Noen unntak finnes, blant annet når det gjelder omsorg for mennesker med utviklingshemning. Unntakene er imidlertid nøye regulert i forskrifter. Disse forutsetter for det første at alle mulige alternative tiltak skal være prøvd før bruk av tvang og makt i det hele tatt vurderes.

For det andre forutsetter de fylkesmannens samtykke. Dette kan bare gis etter en omfattende dokumentasjon.

Noen føler seg imidlertid hevet over lovbudene.

Jens Skår er utdannet psykolog. Våren 2003 ble han fratatt retten til å praktisere, etter at Statens Helsetilsyn hadde reist tilsynssak mot ham.

I disse dager står han for Sandnes Tingrett i Rogaland som siktet for overtredelse av straffelovens paragraf 222 som setter forbud mot å «tvinge noen til å gjøre, tåle eller unnlate noget eller medvirke dertil».

Jens Skår forfekter og benytter «behandlingsmetoder» som innebærer at utviklingshemmede settes i tvangssituasjoner. At de tvinges til å gjøre ting mot sin vilje og at de tvinges til å tåle vesentlig ubehag.

Begrunnelsen er at de dermed avlæres uhensiktsmessig adferd.

Jens Skår og hans proselytter mener at målet – virkningen av «behandling» – rettfærdiggjør bruk av tvang.

En slik hensiktsmessighetsetikk har vi sett mange eksempler på opp gjennom historien.

Felles for dem er at de fører både ofre og utøvere lukt ut i fordervelsen.

Ofrene får sitt menneskeverd redusert. Det får derigjennom også utøverne.

Felles for dem er også utøvernes blinde tro på metodenes foretreffelighet. Med mangelen på mottakelighet for kritikk er man inne i en ond spiral som erfaringsmessig fører til at metodene «raffineres» og blir enda mer umenneskelige enn de i utgangspunktet er.

Om retten finner Jens Skårs adferd straffbar gjenstår i skrivende stund å se.

Uansett må vi ta sterk avstand fra hans praksis !

tvi